

bulgarian viesti

Suomi-Bulgaria –seuran jäsenlehti

1-2021

Де насилне вилней,
там законът лилней.

ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Tilinumero:

FI63 8000 1900 2809 43 (Danske Bank)

Viite: 20226

Käytä viitenumeroa maksaessasi jäsenmaksusi. Jos maksat muulta kuin omalta tililtäsi, merkitse viestikenttään nimesi.

Jäsenrekisteri:

Maija Boshkov

maija.boshkov@outlook.com,
puh. 0400 445 481

Ilmoitathan, jos yhteystietosi muuttuvat

Toimitus:

Ilkko Suvilehto, vastaava päätoimittaja
bgtoimitus@yahoo.com

Maj-Lis Lehessalo, taitto

puh. 0400 900433

mikki@lehessalo.com

Toimitusta avustaa lisäksi taitava joukko
freelancereita

Painopaikka: Grano, Helsinki 2021

SISÄLTÖ

3. Muisto, muisti, muistaminen, päätoimittaja Ilkko Suvilehto
4. Maailma ennen koronaa ei koskaan palaa takaisin, puheenjohtaja Tapani Salonen
5. Tutkivan journalismin kärkinimiin: Christo Grozev, Ritva Särkisilta
7. Yleinen kokous, Hallitus
8. Bulgarialaissiirtolaisen pojasta tietokoneen isäksi, Mikki Lehessalo
12. Elena Nicolai, 20-vuosisadan kaikkein suurin ooppera-mezzosopraano, Hristo Dantchev
14. Maailman vanhin kirja löydettiin Bulgariasta, Mikki Lehessalo
17. Pandemian jälkeisen ajan matkailutrendit, Tapani Salonen
19. RFS vaatii uutta tutkintaa toimittajan pahoinpitelystä, R.S.
19. Lähde mukaan! Hallitus
20. Osastojen osoitteet

Tekijänimin julkaistut artikkelit edustavat kirjoittajiensa näkemyksiä. Toimitus pidättää itsellään oikeuden lyhentää ja muokata artikkeleita kirjoittajan suostumuksella. Kuvat kirjoittajan ellei erikseen mainita.

Kansi: Boris Dimovskin pilapiirros: "Väkivalta hallitsee siellä, missä laki on heikko"

Muisto, muisti, muistaminen

Lähiomaiseni alkaa vanhentua. Hän on tällä hetkellä myös vahvin siteeni Bulgariaan. Alan miettiä mitä minun tulisi kirjata jälkipolville heidän bulgarialaisjuuristaan. Tiedän jotain edeltävistä kolmesta sukupolvesta. Tunnen vielä joitakin bulgarialaisen isoäitini sukulaisia Orjahovosta, Tonavan rannalta. Yhteyteni isoisäni sukuun Slivenissä, Balkanvuorten solasta, ovat katkenneet.

Olen 48-vuotias ja käytännössä yli keski-ikäinen. Kun aika jättää vanhemmistani, olen itse jonossa tuonpuoleiseen. Sukuhistorian tutkiminen ei ole helppoa, enkä tiedä, tallennetaanko Bulgariassa sukutietoja samalla tavalla kuin Suomen kirkossa.

Toisaalta, mitä merkitystä sillä on, ketkä ovat olleet esi-isiämme useampi sukupolvi taaksepäin? Eikö se ole tärkeintä, kuinka omat vanhempamme ja isovanhempamme ovat kohdelleet meitä ja mitä tunnemuistoja he ovat meihin jättäneet?

Tarinat suvun suurmiehistä ja -naisista kannustavat toki seuraavia polvia yltämään samoihin suorituksiin, mutta niiden merkitys on pienempi kuin se rakkauden määrä, jonka olemme saaneet tai jääneet saamatta.

Haluaisin mennä ensi kesänä Bulgariaan perheeni ja tämän lähiomaiseni kanssa, niin kauan kuin pystymme vielä matkustamaan yhdessä. En uskalla vielä varata matkoja, koska lennot saattavat peruuntua kuten viime vuonna. Odotan varmaan syksyyn asti seuratakseni koronatilanteen kehittymistä. Sofiassa odottaa asunto täynnä muistoja isovanhemmistani. Se tuo haikeutta. Mutta vanhat naapurit ja koulukaverit muistavat minut sekä minä heidät. Saa nähdä, moniko uskaltaisi tulla tapaamaan minua koronarajoitteiden aikana. Mutta heidän kohtaamisensa tuo iloa.

Ilkko Suvilehto

Maailma ennen koronaa ei koskaan palaa takaisin

Me ystävyysseuralaiset olemme tottuneet käymään ydintyöhömme vuosittain matkamessuilla tammikuussa. Samalla olemme tavanneet toisiamme isommalla porukalla. Nämä kohtaamiset ovat olleet lämpimiä ja aurinkoisia.

Tulevaisuus on siirtynyt paikaltaan. Tammikuussa ei ollutkaan matkamessuja. Emme tavanneet toisiamme. Paljon muitakin tapahtumia on peruuntunut tai siirtynyt. Enää ei voi alkuvuodesta tehdä kesäsuunnitelmia ja tutkia karttoja. Tai kyllä voi, mutta meillä ei ole mitään varmuutta, millainen korona-tilanne kesällä vallitsee. Emme tunnista tulevaisuutta samalla tavalla kuin ennen. Paluuta entisenlaiseen maailmaan ei ole. Maailma ennen koronaa ei koskaan tule takaisin.

Sukulaisten, ystävien ja tuttavien kohtaaminen tuo iloa ja mielihyvää aivan uudella tavalla, koska yhteiset tapaamiset ovat kortilla. Olemme oppineet hoitamaan tapaamisia etänä. Zoom, teams ja meet ovat tulleet tutuiksi. Sähköposti ja whatsapp laulavat, mutta se ei ole sama kuin halaus, kädenpuristus tai hymy.

Raha ei tuo onnea. Sen mikä elämässä on parasta, ihminen saa ilmaiseksi. Rakkaus.

Matkamessut on määrä pitää toukokuussa. Toukokuu on tavallaan luontevampi aika matkamessuille kuin tammikuu. Lähempänä lomakautta. Se merkitsee nopeampaa päätöksentekoa ja melkein pä äkkilähtöä reissuun. Olematta rahtuakaan pessimistinen, on myönnettävä että emme tiedä, tuleeko kesällä 2021 mitään ulkomaanmatkoja. Pahimmassa tapauksessa ei tule edes matkamessuja.

Poikkeusajat korostavat ystävyysseurojen merkitystä. Me tuomme Bulgarian tänne, silloin kun suomalaisuristit eivät voi mennä Bulgariaan. Koskaan aikaisemmin minun ei ole tehnyt näin kovasti mieli päästä ihailemaan Mustanmeren rannikolla sijaitsevaa Baltchikin taiteilijakylää, kävelemään Plovdivin vanhaan kaupunkiin, tutkimaan Klisurskin luostaria (Клисурски манастир).

Kuitenkin tiedän, että tässä uudessa maailmantilanteessakin pääsen niihin. Jonain päivänä.

Tapani Salonen

Tutkivan journalismin kärkinimiin: Christo Grozev

Tutkiva kansalaisjournalismi muuttaa maailmaa. Havainnollistuu, että tieto on valtaa, kun päivittäin seuraa, mitä maailmanpoliittisia seurauksia Bellingcat-sivuston selvityksellä Venäjän turvallisuuspalvelun FSB:n osuudesta Aleksei Navalnyin myrkytykseen on.

Bellingcatista on yleensä puhuttu anonyymien kansalaisjournalistien verkostona, mutta Helsingin Sanomissa 29.12.2020 Navalnyin tapauksista koskeneessa kolumnissa Kimmo Rentola mainitsi Bellingcatin johtavan Venäjä-asiantuntijan bulgarialaisen **Christo Grozevin** nimen. Panin nimen nettihakuun. Suomeksi vielä silloin ei löytynyt mitään, muilla kielillä kyllä. Vajaan kuukauden päästä ilmestyi Ylen sivuilla iso Grozevin haastattelu.

Venäläistapaukset tunnetuimmat

Grozev sai ryhmineen vuonna 2019 Euroopan lehdistöpalkinnon (European Press Prize) tutkimuksista, joissa selvitettiin Venäjän sotilastiedustelun GRU:n osuus ns. Salisburyn myrkytyksiin nimiä, lentoja ja kellonaikoja myöten. Entiselle venäläisagentti Sergei Skripalille ja hänen tyttärelleen tarkoitettu myrkytys tappoi sivullisen.

Aiemmin Grozev ja Bellingcat-verkosto - mukana mm. suomalainen Veli-Pekka Kivimäki - oli selvittänyt GRU:n osuuden Itä-Ukrainassa 2014 tapahtuneen malesialaiskone MH 17:n alasampumiseen, jossa kuoli 298 matkustajaa ja miehistön jäsentä.

Nämä kaksi olivat Navalnyin tapauksen lisäksi Bellingcatin ja Grozevin kansainvälisesti tunnetuimmat selvitykset. Kaikki perustuivat laajan verkoston avoimista lähteistä keräämiin yksityiskohtaisiin tietoihin.

Venäjä on arvostellut sivustoa venäläisvihamielisyydestä ja heiluttanut läntiset tiedustelupalvelut -korttia. Grozev on kertonut haastatteluissaan, että periaatteena on ollut tarttua erityisesti valtiotason rikoksiin, mutta suunnitelmissa ei ole ollut ottaa selvitysten kohteeksi erityisesti Venäjää.

Bellingcat on tutkinut myös mm. Ukrainaa, Nato-maiden laittomia asekauppoja Saudi-Arabian kanssa, Assadin Syyriaa, Turkin ja Kreikan rikoksia pakolaisaallon aikana. Nämä selvitykset eivät vain ole saaneet yhtä suurta huomiota.

Paikallisradiotoimintaa

Grozev syntyi Plovdivissa vuonna 1969 ja avusti jo teini-iässä paikallista lehteä. 1988 hän aloitti työuransa Plovdivin radiossa, mistä siirtyi 1990 Bulgarian ensimmäiseen

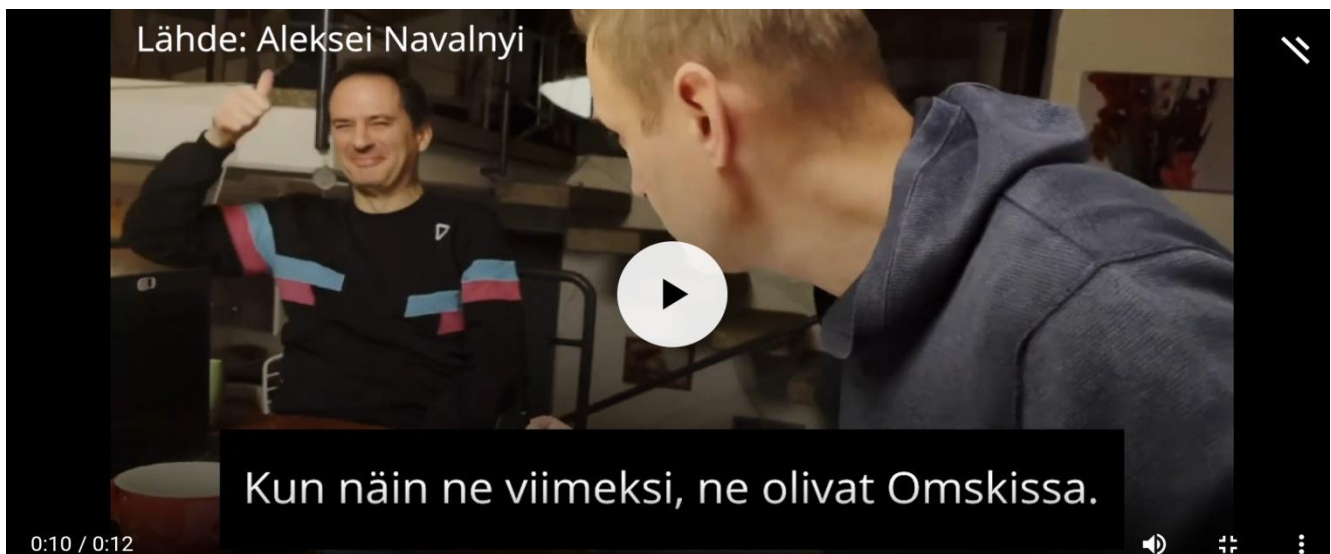
yksityiseen radioon ja sieltä amerikkalaisen Metromedia-yhtiön palvelukseen 1995. Grozev oli mukana perustamassa paikallisradioita Venäjälle ja Baltian maihin – mm. asui neljä vuotta Virossa. Suomessakin yhtiöllä oli musiikkiradiotoimintaa. Vuonna 2000 Grozevin ura eteni Metromedian pääjohtajaksi. Kun yhtiö luopui Venäjän radiotoiminnasta, Grozev osti sen, mutta myi sittemmin omistuksensa. Ja FSB peruutti vuonna 2016 hänen oleskelulupansakin.

Grozev on ollut sijoittajana, omistajana ja johtajana mukana radioliiketoiminnassa Hollannissa, Irlannissa ja Ukrainassa. Grozevilla on omistuksia myös bulgarialaisissa medioissa ja hän toimii vanhempana tutkijana Sofian Uuden yliopiston Riskijohtamisen laboratoriossa, jossa keskitytään turvallisuushkiin.

Hänen omat yliopistotutkintonsa ovat Sofiasta ja Wienistä ja hän myös asuu Wienissä.

Nimien näkyvyys suojaa

Varsinaiseen journalistin työhön Grozev palasi selvittäessään vuosina 2008-09 Bulgarian valtion pankkisuhteita. Bellingcatkin, joka selvittää valtiorikollisuutta ja perustaa taloutensa joukkorahoitukseen, oli hänelle siinä vaiheessa luonteva siirtymä. Grozev näyttää kutsuvan tutkivaa journalismia harrastukseksi. ”Harrastuksen” seurauksia sekä maailmanpolitiikkaan että Venäjän sisäpolitiikkaan voi tämän kirjoittamisen aikaan seurata päivittäin.

Kuvakaappaus videolta, jolla Navalnyi soittaa myrkyttäjälleen. Grozev peukuttaa vieressä, kun tunnus tärkeästä yksityiskohdasta tulee.

Hyvä kanava on Grozevin tiheästi päivittyvä twitter-tili. Sieltä löytyy mm. lehdistö-klubi Concordian 10. 2. tekemä hieno videohaastattelu. Tunnin mittaisessa – englantinkielisessä – haastattelussa Grozev vastaa kansainvälisten lehtimiesten kysymyksiin, avaa motivaatiotaan, toiminnan yksityiskohtia ja Bellingcatin rahoituskuvioita, joita hän kutsuu läpinäkyvimmiksi hänen tuntemistaan.

Valtiotason rikoksia tutkiva kansalaisjournalismi vaatii rohkeutta. Ylen haastattelussa Grozev kertoi pelkäävänsä venäläisverkostonsa rivitoimijoiden paljastumista. Sellaisia henkilöitä kuin Navalnyi ja Grozev nimien näkyminen päinvastoin suojaa. Grozev kertoo, että suoja mahdollisilta kostoilta toimii yleensä muutaman vuoden, siksikin Bellingcat jatkaa paljastuksiaan. Navalnyin oikeudenkäynnin alla se julkisti selvityksen FSB:n ilmeisestä osuudesta kolmeen aiemmin tuntemattomaan murhaan ja tänään 12.2. vielä yhden oppositiopoliitikon murhayrityksiin.

Ritva Särkisilta

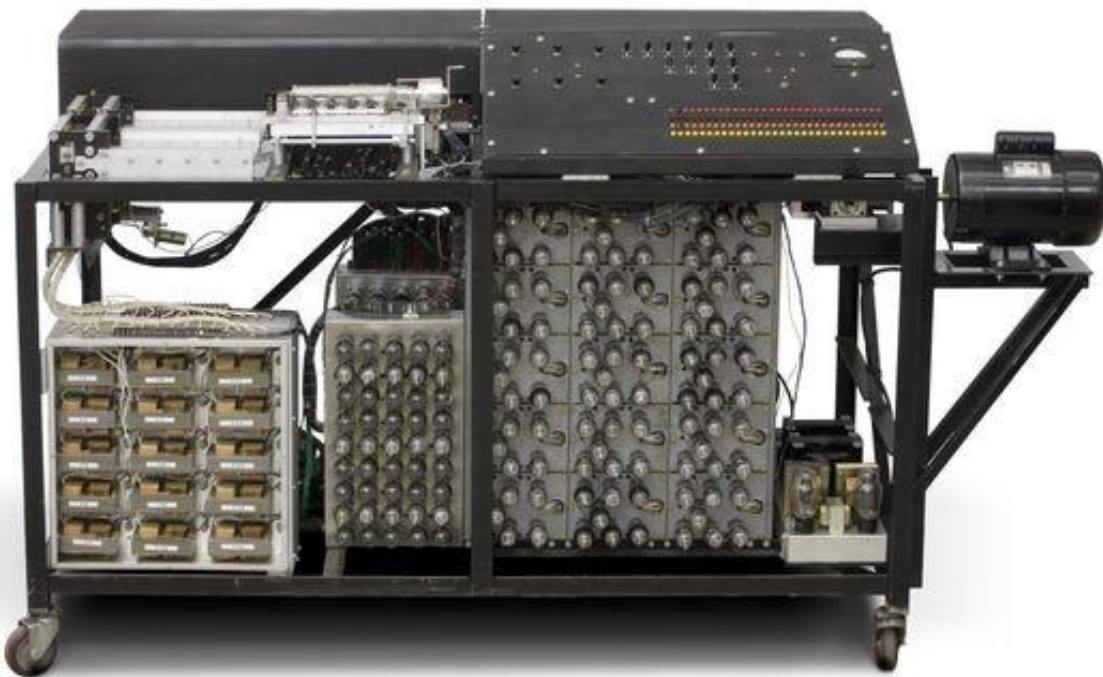
Yleinen kokous

pidetään huhtikuun lopulla, kuun viimeisellä viikolla. Kokous pidetään lähikokouksena, mutta koronatilanteen niin vaatiessa etäkokouksena. Pyydämme seuraamaan tiedotusta kotisivuilla (<http://www:suomi-bulgaria-seura.fi>) ja Facebookissa (<https://www.facebook.com/Suomi-Bulgaria-seura-ry>).

Bulgarialaissiirtolaisen pojasta tietokoneen isäksi

Haluan jakaa kanssasi koskettavan todellisen historian, joka kattaa kolme sukupolvea ja kaksi maanosaa.

Tämä on yksi niistä tarinoista, joissa todellisuus on paljon rikkaampi ja mielenkiintoisempi kuin mikään elokuvakäsikirjoitus ja jonka avulla voimme ymmärtää, kuinka traagisesta historian jaksosta voi tulla siemen uudelle, joka muuttaa maailmaa ikuisesti positiivisella tavalla.

Berry-tietokone

Pienessä Boyadzhikin kylässä tapahtui yksi traagisimmista tapahtumista Bulgarian historiassa. 11. toukokuuta 1876. Boyadzhikin asukkaat kokoontuivat kirkon pihalle kunnioittamaan ensimmäisten slaavilaisten opettajien veljesten Cyrilin ja Methodiuksen patsaita.

Pyhän aikana ympäröivien kylien hallitsija Eden aga hyökkäsi kylään sotilaidensa kanssa, jotka alkoivat pilkata ja ryöstää.

Puolustautuakseen kyläläiset asettivat aseistettuja vartijoita kylän päähän.

Tämä ilmoitettiin **Shefket Pashalle** , joka oli Slivenissä, kertomalla, että kapinaa valmisteltiin Boyadzhikissä. Niinpä 17. toukokuuta 1876 hän ja sotilaat menivät Boyadzhikiin ja aloittivat pogromin* kylän yli.

Suuri osa väestöstä piiloutui paikalliseen kirkkoon, mutta se sytytettiin tuleen, joten ihmisten oli lähdettävä. Heidän raaka tuhonsa alkaa. Kymmeniä miehiä, naisia ja lapsia tapettiin.

Noin 50 vangittua nuorta pakotettiin tanssimaan perinteistä bulgariaalaista Horoa Shefket Pashan edessä ja tapettiin myöhemmin. Vastaavanlainen massamurha tapahtui myös Batakissa.

Boyadzhikin tapahtumat liittyvät ns. vuoden 1876 Huhtikuun kansannousuun, joka lopulta kulminoitui mm. Suomen Kaartin osallistumiseen Bulgarian vapauttamiseen 1878.

Harvojen selviytyneiden joukossa oli pieni vauva, joka selvisi murhatun isänsä alla.

Pelastuneen vauvan nimi oli Ivan. Vuonna 1889, ollessaan 13-vuotias, hän muutti Bulgariasta setänsä perheen kanssa. Ivanin nimi muutettiin *Johniksi* maahanmuuttoviranomaisten toimesta Ellis Islandilla, New Yorkissa.

Yhdysvalloissa hän aloitti uuden elämän, valmistui sähköinsinööriksi, tapasi **Iva Lucena Purdyn** (nuori nainen, jolla oli ranskalaisia ja irlantilaisia sukujuuria). Iva oli matematiikan opettaja. Pari meni naimisiin vuonna 1900 Johnin valmistuttua filosofian tutkinnoin Colgaten korkeakoulusta.

Hän sai työtä teollisuusinsinöörinä New Jerseyssä ja he perustivat perheen. John osallistui sähkötekniikan kirjekursseille öisin ja viikonloppuisin jatkaakseen opintojaan.

*Pogromilla tarkoitetaan valtiovallan suorittamaa tai hyväksymää tarkoituksenmukaista etnisen tai uskonnollisen ryhmittymän vainoamista.

4. lokakuuta 1903 syntyi Hamiltonissa New Yorkissa Ivanin (John) ja Ivan poika, tämä poika sai nimen John, hän oli yksi pariskunnan yhdeksästä lapsesta ja kiinnostui laitteiden laskemisesta jo varhaisessa vaiheessa. Hän opetteli käyttämään isänsä laskutikkua ollessaan vasta yhdeksän vuotias.

Hän päätti lukiossa tulla teoreettiseksi fyysikoksi ja jatkoi Floridan yliopistoon saaden tutkinnon sähkötekniikasta.

Sitten hän valmistui ensin assistentuuriksi Iowa State Collegessa (nykyisin Iowan osavaltion yliopisto) ja saavutti sitten matematiikan maisterin tutkinnon vuonna 1929.

Hän vietti tuntikausia Monroe-laskimen kanssa, joka oli tuolloin yksi nykyaikaisimmista laskimista. Useiden vaikeiden viikkojen aikana väitöskirjansa loppuun saattamiseksi häntä kiusasi halu keksiä parempi ja nopeampi laskukone.

Hän suoritti tohturityönsä Wisconsinin yliopistossa. Vuonna 1930 Johnin väitöskirjatyö, Heliumin dielektrinen vakio, antoi hänelle ensimmäisen tiedon monimutkaisista laskelmista.

Sitten hän palasi Iowan osavaltioon opettamaan sekä fysiikkaa että matematiikkaa.

Johnin kiinnostus laskukoneen rakentamiseen johtui hänen tarpeestaan

ratkaista osittaiset differentiaaliyhtälöt tekemättä numerohajontaa käsin, mikä on hyvin hidas menetelmä.

Hän päätti, että hänen koneensa perustuisi kahteen digitaalisiin, joissa on vain kaksi numeroa nolla ja yksi (binäärikoodi), joka voidaan esittää elektronisesti monin eri tavoin.

Erityisesti Johnin rakentama Berry-kone teki laskutoimituksen elektronisesti käyttäen tyhjiöputkia aritmeettisten toimintojen suorittamiseen ja kondensaattoreita numeroiden tallentamiseen.

Johnin koko nimi on **John Vincent Atanasoff, ja tunnetaan paremmin nimellä tietokoneen isä.**

Kuva vuodelta 1938

Ensisijainen innovaatio oli, että tietokoneen numerot olivat luonteeltaan digitaalisia eivätkä analogisia.

Ero analogisella tietokoneella - joita tuolloin oli useita työversioita - ja

digitaalisen välillä on, että analoginen kone tallentaa tiedot sijainnin mukaan, kuten numeroidun pyörän tarkka pyörimisaste, mutta digitaalinen tietokone tallentaa tiedot binaaristen numeroiden sarjana, nollat ja perustan kaksi. Atanasoff väittää keksineensä termin "analoginen" nimenomaan tämän menetelmän yhteydessä.

Hänen perintönsä

John Atanasoff vieraili Bulgariassa kahdesti, vuosina 1975 ja 1985. Hän vieraili Boyadzikin kylässä, jossa ottomaanien sotilaat tappoivat isoisänsä ja paikalliset ja hänen isänsä sukulaiset ottivat hänet lämpimästi vastaan.

Hänestä tehtiin Yambolin kaupungin kunniakansalainen ja hän sai kaupungin avaimen. Bulgarian tiedeakatemia antoi hänelle myös useita nimikkeitä. John Atanasov -palkinto jaetaan joka vuosi Bulgariassa.

Bulgarian Rozenin tähtitieteellisestä observatoriosta käsin löydetty 3546 Atanasoffin asteroidi nimettiin hänen mukaansa.

Atanasoffin ensimmäinen kansallinen palkinto tieteellisistä saavutuksista oli pyhien Cyrilin ja Methodiuksen ritarikunta, Bulgarian korkein tieteellinen kunnia, joka hänelle myönnettiin vuonna 1970 .

Vuonna 1990 presidentti George HW Bush myönsi Atanasoffille Yhdysvaltain

kansallisen teknologiamitalin, korkeimman Yhdysvaltain kunnian, joka myönnettiin tekniikan kehitykseen liittyvistä saavutuksista.

Tohtori John Vincent Atanasoff kuoli 15. kesäkuuta 1995 aivohalvaukseen kotonaan Monroviassa, Maryland. Hän oli 91-vuotias. Hänellä oli 32 patenttia keksinnöilleen. Ja häntä pidetään nykyaikaisen tietokoneen alullepanijana. John Vincent Atanasoff synnytti elektronisen laskennan alan. Tällöin hän synnytti myös uuden aikakauden, tietokoneiden aikakauden.

Nykyään tietokone on olennainen osa jokaista ihmistä ja yritystä. Emme voi kuvitella elämäämme ilman, että tietokone on mukana.

Tietokoneen keksiminen merkitsi sitä, että tekniikka saattoi kehittyä nopeammin ja elämämme muuttui mukavamaksi ja turvallisemmaksi.

Toivotaan, että tämä tarina voi olla inspiraatio maahanmuuttajille kaikkialta maailmasta, koska ajoittain unelmat paremmasta tulevaisuudesta voivat toteutua.

*Mikki Lehessalo,
Lähde Foreigner/Daniel Montiglio*

Elena Nicolai, 20-vuosisadan kaikkein suurin ooppera-mezzosopraano

Elena Nicolai (Stojanka Savova Nikolova) syntyi 24.01.1905, Tserovo, Pazardzikin alue Bulgariassa ja kuoli 23.10.1993 Milanon "La Casa Verdi" taiteilijakodissa Italiassa. Opiskeli 1920 luvulla American College Samokovissa, Bulgariassa ja maailmankuulussa musiikkiakatemiassa "Giuseppe Verdi" Milanossa. Hän on ollut vuosikaudet primadonna (ensimmäisenä laulusolistina) Milanon La Scala oopperassa 17 vuotta, Napolin Dan Carlossa 23 ja saman verran vuosia kuuluisassa Arena di Veronassa. Kun hän lopetti aktiivi-uransa, hän näytteli vielä seitsemässä kuuluisassa Vittorio de Sican eloku-vassa.

Nuoren Stojanka-tytön laulun lahjan huomasi 1915 luvulla tunnettu bulgarialainen laulaja ja pedagogi Ivan Vulpe, joka antoi ilmaiseksi laulutunteja ja auttoi, että Stojanka-tyttö pääsi opiskelemaan Sofian Musiikkiakatemiaan 1920 luvulla. Kun äitikin huomasi, että tytär halusi kiihkeästi tulla laulajaksi, hän lähetti tämän Amerikkaan, jossa jo asui ja opiskeli perheen vanhempi poika. Mutta vuoden verran laulu- ja filosofian opiskelua, sekä kauppamyynnä toimimisen jälkeen, Stojanka muutti Italiaan pyrkiäkseen "Giuseppe Verdi" akatemiaan. Pääsykokeet olivat hyvin vaikeita ja kolmesta paikasta (sopraano, mezzosopraano ja tenori) kilpailivat 70 kandidaattia. Stojanka sai ensimmäisen sijan jury kehuja julistaen. Opiskelun aikana hän eli hyvin vaatimattomasti.

Mutta v.1933 Stojanka sai päätösdiplominsa erinomaisin tuloksin kuuluisan professori maestro Vincenzo Pintorion oppilaana.

Ja näin alkoi Stojankan voittokas ura Italiassa ja pian koko maailmassa.

Koska bulgarialainen nimi oli vaikea lausua italiaksi, Stojanka, impressaarion ehdotuksesta, hän muutti nimensä Elena Nicolai'ksi. Elena, koska muistuttaa kauneudeltaan ja ryhdiltään viimeisen Italian kuninkaan vaimoa; Nicolai tuli sukunimestä Nikolova. Ja näin uusi nimi oopperan historiassa oli syntynyt. Elena Nicolai, joka on laulanut kaikkien suurien oopperatähtien kanssa maailmalla. Koko oopperamaailma

tunnustaa hänet 20-vuosisadan kaikkein suurimmaksi mezzosopraanoksi, jonka ääniskaala on melkoinen, lähes 3 oktaavin laajuinen. Suuret laulajat kunnioittivat ja julistavat häntä. Itse Suuri Boris Hristov (Plovdivin poika) tunnustaa, että kun laulaa Elena Nicolain kanssa, tulee olemaan aina numero 2!

V.1963, omasta päätöksestä, vain 58 vuotiaana, Elena Nicolai yllättäen päättää laulajan uransa huipulla. "Minä olen Nicolai ja sitä paitsi ikuinen bulgarialainen" hän ilmaisee.

Syynä lopettamiseen oli, että vain kuukauden aikana kuolivat sekä äiti että aviomies tohtori Andrea di Maggio.

"Hän poistui lavalta kuin todellinen kuningatar luomiskauden huipulla" sanoi yksi kaikkien aikojen suurimmista kapellimestareista Tullio Serafin.

Vittorio de Sican elokuvia, joissa Elena Nicolai näytteli, ja joita on esitetty ympäri maailmaa, ei ole koskaan esitetty Bulgariassa!

Elena Nicolai on laulanut Bulgariassa, Sofiassa ja Plovdivissa v.1942,1956 ja 1961.

Kiinnostava tieto hänen elämäkerrassaan on, että hän sponsoroi 20 vuotta Milanon "Casa Verdi" -taiteilijakotia, jonka rakennutti itse suuri Maestro Verdi, ja jonne hän ja vaimonsa Josephine on haudattu.

Ja siihen taloon Elena Nicolai itsekin muutti asumaan.

Elena Nicolain elämän esirippu laskeutui 23.10.1993.

Hänen oman maskeeraushuoneensa ovella La Scala -opperassa tänäkin päivänä riippuu kultainen laatta, jossa lukee "Elena Nicolaille, kiitolliselta

Italialta"

Panagjurishtessa, Bulgariassa pidettävä kansainvälinen laulukilpailu on nimeltään Elena Nikolai.

*Hristo Dantchev
historia rakastava musiikkitieteilijä.
Lähteenä Валентин Митев
Прогонените гений на България
ja omia tietoja*

Maailman vanhin kirja löydettiin Bulgariasta

"Kirjan" määritelmässä on monia ristiriitaisuuksia, mutta jos tarkoitat kokoelmaa sivuja, jotka on sidottu etu- ja takakannen väliin, niin maailman vanhin kirja sivuineen ja kansineen ehjänä säilynyt on kultainen etruskien kirja ja juontaa juurensa 600 eKr.

On myös hämmästyttävää, että tässä kirjassa on sivuja, kuten nykyaikaisissa kirjoissa. Sivut ja kansi on valmistettu 23,82 karaatin kullasta ja tämän kirjan valmistaneen käsityöläisen työn laatu osoittaa etruskien käyttämät edistykselliset kultasepän tekniikat.

Se sisältää kuusi sidottua arkkia, tekstiä ja piirroksia hevosurheilijasta, urospuolisesta hevosesta, jolla oli hirven sarvet ja lintu, griffin (= aarnikotka, taruolento, jolla on kotkan pää, siivet ja jalat etujalkoina sekä leijonan vartalo, takajalat ja häntä) sekä kaksi soturia.

Käsitökirjoitus on todella pieni: 5 cm pitkä ja 4,5 cm leveä, kokonaispaino 100 grammaa, ja se on yli kaksi ja puoli vuosituhatta vanha, ja se löydettiin noin 80

vuotta sitten haudasta, joka paljastui kaivamisen aikana Struma-joen varrella Lounais-Bulgariassa.

Aarnikotka, taruolento, jolla on kotkan pää, siivet ja jalat etujalkoina sekä leijonan vartalo, takajalat ja häntä

Miksi etruskien esineistöä oli traakialaisten mailla?

Kallisarvoinen esine saavutti todennäköisesti antiikin kauppakanavien kautta nykyisen Bulgarian nykyisen alueen. Teksti ja erityisesti kuvat osoittavat, että kirja on tehty Orpheus-kulttia taitavan aristokraatin hautajaisiin.

Osa traakialaisista harjoitti niin kutsuttua trakialais-orfismi-opetusta, joka liittyi Orfeuksen kulttiin ja jota seurasi aristokratia järjestäytyneenä salaperäisissä miesyhteisöissä.

Traakian orfismi perustui ajatukseen itsensä täydellisyydestä ja järjestelmä toimi kahdella tasolla: aristokraattinen (opillinen) ja suosittu (sosiaalinen).

Traakian orfismissa yhdistettiin Maan kultti ja Auringon kultti, joita Orpheus ja Zalmoxis esittivät.

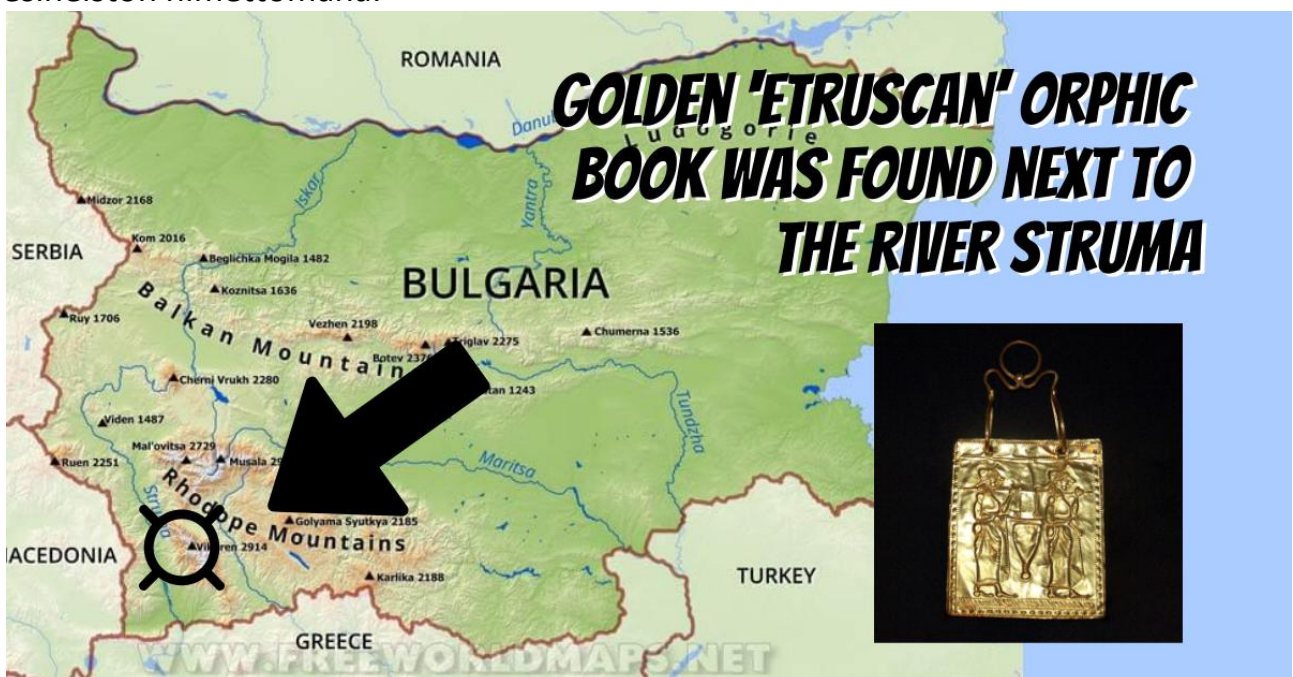
Mitä etruskien kultaisen kirjan teksti tarkoittaa?

Etruskien aakkoset on johdettu kreikan kirjaimista ja ne taas ovat latinalaisten aakkosten lähde. Tekstin tarkkaa sisältöä ja kielioppia on vaikea tulkita. Etruskien käyttämä kieli kuoli kun roomalaiset valloittivat alueet 400-luvulla eKr.

Mutta Sofian kansallisen historiamuseon asiantuntijat työskentelevät muiden etruskien kulttuurin tutkijain kanssa ympäri maailmaa tavoitteenaan selvittää tämän upean esineen merkitys.

Kuinka Kultainen kirja lopulta päätyi Sofian kansalliseen historiamuseoon?

Makedoniassa asunut bulgarialainen antoi vuonna 2003 museolle ainutlaatuisen esineistön nimettömänä.

Paikka, josta kultainen kirja löydettiin

Lahjoittaja kertoi törmänneen kirjaan Bulgarian Struma-joen laakson vuonna 1943 haudassa, kun työntekijät kaivoivat kanavaa tienrakennustöiden aikana. Hyväntekijä löysi sen muinaisesta haudasta, jossa oli freskoja ja hänen mukaansa ottamassa palassa oli soturi. Tämä fragmentti lahjoitettiin myös kultakirjan kanssa.

Kultainen kirja on nähtävillä Kansallishistorian museossa Sofiassa.

*Mikki Lehessalo
Lähde: Foreigner/Daniel Montiglio*

Pandemian jälkeisen ajan matkailutrendit

Covid-19 pandemia virusmuunnoksineen on koetellut meitä kaikkia. Maapalloilta ei löydy yhtään valtiota, johon virus ei olisi levinnyt. Suljetuimpia ja syrjäisimpiä kolkkia myöten pandemia on kurittanut ihmisiä. Sen sijaan korona-viruksen torjunnassa on ollut suuria maakohtaisia eroja, missä vertailussa Suomi sijoittuu palkintosijoille. Rokotusten aloittamisessa ja tehokkuudessa Israel vei kirkkaasti kultamitalin. Mutta mitä matkailurintamalla tapahtuu pandemian jälkeen?

Overseas Adventure Travelin asiantuntijoiden mukaan kansainvälisellä matkailulla on valoisa tulevaisuus. Matkailussa on odotettavissa kuusi trendiä pandemian jälkeen. Ensimmäinen on matkailun *järkevyys ja tarkoituksenmukaisuus*. Matkailulle haetaan tarkoitusta, esimerkiksi oppiminen vieraista kulttuureista tai paikallisten yhteisöjen tukeminen myönteisellä tavalla. Bulgaria täyttää tämän tavoitteen monessa suhteessa. Toiseksi *naisten yksinmatkustaminen* tulee yleistymään. Taustalla on vapautuminen matkakumppanin laatimista aikatauluista ja mielenkiinnon kohteista. OAT on tutkinut vuosille 2021 ja 2022 tehtyjä varauksia 30 000 kappaletta. Näistä 50 % oli yksin matkustamien naisten tekemiä.

Kolmatta trendiä kutsutaan *kostomatkailuksi*. Erikoinen nimi viittaa patoutuneeseen tarpeeseen matkailla, kun vuonna 2020 ei pandemian takia päässyt matkustamaan ulkomaille. Menetetty mahdollisuus otetaan takaisin korkojen kera. Monella suomalaisille on sukulaisia Ruotsissa tai Saksanmaalla. Heitä pääsee vihdoin tapaamaan. Seuramme piirissä on suomalais-bulgarialaisia pariskuntia, joilla on sukulaisia molemmissa maissa sekä matkoilla hankittua tuttavapiiriä Bulgariassa. Pandemian jälkeen suunnataan ensimmäiseksi ulkomaille asuvien sukulaisten ja tuttavien luo.

Neljänneksi on havaittavissa *hidasta matkailua*, koska pandemia pakotti hidastamaan vauhtia ja opetti nauttimaan pienistä yksityiskohdista. Hidas tapa matkustaa pyrkii antamaan perillä kohteessa matkailijalle rikkaamman kokemuksen

ja enemmän vuorovaikutusta paikallisten kanssa. Tämä edellyttää lomakohteiden ulkopuolella yhteistä kieltä paikallisten kanssa, joskin Bulgariassa nuoret hallitsevat kohtuullisen mukavasti eurooppalaisia kieliä myös pienemmissä kaupungeissa. Nuoriso puhuu englantia, saksaa, ranskaa tai espanjaa. Vanhempi väki taitaa vieraista kielistä parhaiten venäjää.

Viides trendi on matkailun *keskittyminen Eurooppaan*. Perinteiset Bulgarian kävijät tulevat Pohjolasta, Saksasta, Iso-Britanniasta, Venäjältä ja Romaniasta. Vuonna 2020 amerikkalaiset matkustivat kotimaassaan. Pandemian jälkeen he aloittavat ulkomaanmatkailun Euroopasta. Bulgaria saa varmasti osansa myös amerikkalaisturisteista, koska puhutaan suuresta matkailijamäärästä. Aika saattaa olla kypsä sille, että Lontoon, Pariisin, Rooman ja Berliinin jälkeen uteliaimmat löytävät tiensä bulgarialaisten luostareiden kätköihin, herkullisten lihapatojen ja laadukkaiden viinien ääreen sekä lepäämään Mustanmeren rannalle tasokkaiden turistihotellien uima-altaille ja Varnan yökerhoihin.

Seuralaiset vuonna 2018 menossa Kostandovossa sijaitsevaan mattokutomoon

Kuudenneksi asiantuntijat ennustavat *yksityisten kokemusmatkojen* yleistymistä. Pienryhmät ja kaveriporukoiden matkat kasvattavat suosiotaan. Seikkailumatkoja voidaan toteuttaa pikkubusseihin tai jopa julkisilla liikennevälineillä. Niille on tyyppillistä, että matkailun ammattilaiset suunnittelevat reitit, järjestävät toivotun-tasoisien majoituksen etukäteen ja ohjeistavat matkustajia tapakulttuurin sekä terveys- ja turvallisuusnäkökohtien osalta. Ystävyysseuramme on tehnyt tällaisia ammattilaisen koordinoimia pienryhmämatkoja jo pitkään. Bulgaria soveltuu mitä parhaiten yksityisten elämysmatkojen kohteeksi edullisen hintatasonsa, lyhyiden etäisyyksiensä ja luotettavien järjestelyjensä ansiosta. Etukäteen tehdyt kuljetus- ja majoitusvaraukset ovat Bulgariassa toimineet hyvin. Nähtävää Euroopan vanhimmassa valtiossa on enemmän kuin yhdellä matkalla ehtii nähdä.

Tapani Salonen

RFS vaatii uutta tutkintaa toimittajan pahoinpitelystä

Toimittajat ilman rajoja (RSF) tuomitsee freelancetoimittaja Dimitar Kenarovin kohtelun. Kenarov pidätettiin Sofiassa syyskuun 2. päivänä, kun hän oli selostamassa väkivaltaiseksi muuttunutta hallituksen vastaista mielenosoitusta. Hänet vietiin poliisiasemalle, laitettiin käsirautoihin, pahoinpideltiin ja pidettiin asemalla yli viisi tuntia ilman että hän sai tavata asianajajaa.

Pääsyyttäjä Ivan Geshev on hyväksynyt asiasta poliisin sisäisen selvityksen, jossa syyllisiä ei pystytty osoittamaan ja kieltäytyi 22.1. jatkotutkinnasta. RSF vaatii uutta, riippumatonta ja avointa tutkintaa. Järjestön mielestä näyttää siltä, että Bulgarian viranomaiset eivät halua tuomita poliisiväkivaltaa. Kenarov tunnetaan kansainvälisten tiedotusvälineiden kuten Foreign Policyn ja BBC:n avustajana.

RSF kertoo, että poliisi kohteli 2. syyskuuta pidetyn mielenosoituksen aikana väkivaltaisesti myös muita toimittajia kuten AFP:n toimittajaa Nikolay Doychinovia, jolta hajotettiin kamera. - R.S.

Lähde mukaan!

Tämä kutsu on tarkoitettu kaikille matkailusta, hyvästä ruoasta ja kulttuurista pitävälle ihmisille. Liittymällä Suomi-Bulgaria-seuran jäseneksi pääset mukaan monipuoliseen toimintaan. Järjestämme keittokursseja, näyttelyiden avajaisia, yhteisiä matkoja Bulgariaan ja mukavia kesäretkiä kotimaassa. Vuonna 2022 Seuramme täyttää 70 vuotta. Taas juhlitaan! Seuran jäsenenä saat seuran lehden Bulgarian Viestin kotiin kannettuna 4 kertaa vuodessa.

SUOMI-BULGARIA-SEURA r.y.

PL 37, 00501 Helsinki

Puheenjohtaja Tapani Salonen, Lepolantie 34, 00660 Helsinki,
puh 050 573 7717

Sihteeri Maija Boshkov, puh 0400 445481,

e-mail: maija.boshkov@outlook.com

TURUN BULGARIA-SEURA

Puheenjohtaja Taisto Salminen, Raadinkatu 1 B 56, 20750 Turku.

Puh 041-539 6659 e-mail: turunbgseura@gmail.com

Sihteeri Eija Liljestrand, puh 041 544 6477, e-mail: eija.liljestrand@netti.fi

SUOMI-BULGARIA-SEURAN PORIN OSASTO

Puheenjohtaja Ali Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

puh 050 5573580, e-mail: aliposkiparta649@gmail.com

Sihteeri Tuula Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

puh 040 722 0034, e-mail: tuula.poskiparta@hotmail.com

SUOMI-BULGARIA-SEURAN VALKEAKOSKEN OSASTO

Puheenjohtaja Jouni Rantanen Otvakuja 4 37630 Valkeakoski ,

puh 040 7587229, e-mail: jouni.rantanen.jr@gmail.com

Sihteeri Anu Talvitie Otvakuja 4 37630 Valkeakoski, puh 040 8483036

SUOMI-BULGARIA-SEURAN NOKIAN OSASTO

Puheenjohtaja Mauri Könönen, Kirjavaisenkatu 13 G 96, 33560 Tampere

puh 050 523 205